

ارزشیابی دانش و مهارت‌های زبانی

دنیز لویسه، ترجمه، روح‌الله رحمتیان. تهران: سمت، ۱۳۸۸. چاپ نخست، ۱۶۴ صفحه.

این کتاب یکی از پرکاربردترین کتاب‌های حیطه آزمون‌سازی و ارزیابی زبان است و بر مبنای رویکرد ارتباطی در آموزش و یادگیری زبان نوشته شده است. نویسنده (استاد دانشگاه مک‌گیل در مونترال) همواره دقت زیادی در انتخاب واژه‌ها دارد. شاید نقطه قوت کار لویسه این است که توانسته است به شیوه‌ای فوق‌العاده نشان دهد که می‌توان در قالب رویکردی ارتباطی به امر ارزیابی پرداخت.

بخش اول کتاب به چهار مرحله تقسیم شده است: هدف، اندازه‌گیری (با زیر بخش‌های جمع‌آوری، سازمان‌دهی و تفسیر داده‌ها)، قضاوت و تصمیم‌گیری (*L'intention, la mesure, le jugement, la décision*). این کتاب همچنین می‌تواند یک کتاب مقدماتی ایده‌آل برای اصطلاح‌شناسی آزمون‌سازی در زبان فرانسه باشد. بخش کوتاه دوم با عنوان تقارن بین یاددهی، یادگیری و ارزشیابی منعکس‌کننده هدف کلی نویسنده در ارزیابی آموزش از طریق سنجش پیشرفت/موفقیت تحصیلی است. در حالی که بخش کلیدی بعدی با عنوان ارزشیابی مهارت‌های زبانی بر تغییراتی در فرایند ارزشیابی در رویکرد ارتباطی و شکستن مهارت‌های کلی ادراکی-تولیدی تکیه می‌کند و نه مهارت جزئی‌تر را با هدف امکان ارائه تمرین‌های ارزشیابی با اهداف دقیق‌تر معرفی می‌نماید. این موارد و سایر ملاحظات از جمله نمونه‌های آزمون در قالب جدول‌هایی ارائه شده است که همه افرادی که مسئول تهیه آزمون هستند این مطالب را مفید خواهند یافت. بخش چهارم با عنوان ابزار اندازه‌گیری، معلم را گام به گام به سوی ارزیابی مهارت‌ها هدایت می‌کند. در تمام بخش‌های کتاب مثال‌ها و نمونه‌های زیادی ارائه شده است و مثال‌های انتخاب شده به جا و مناسب هستند. اصطلاحات کلیدی که ممکن است خواننده با آن آشنا باشد، در متن یا به عنوان پانویس تعریف شده‌اند و اینها به علاوه خلاصه‌های مناسب ارائه

شده (مانند توانش ارتباطی به عنوان هدف آموزش و یادگیری زبان (در صفحات ۴۳ و ۴۴)، کتاب را برای مخاطبین بیشتر از آنچه هدف کتاب بوده است مناسب خواندن کرده است. بعضی از تمایزها به شیوه‌ای به یادماندنی توجیه شده است از جمله تفاوت بین آزمون‌های مهارت-محور و آزمون‌های دانش‌محور.

ایراداتی می‌توان در شیوهٔ ارائهٔ مطالب ذکر کرد: برخی از ملاحظات در کتاب حذف شده است (مانند آزمون تعیین سطح و دریافت گواهی‌نامه) که کارایی‌شان افزایش نیز یافته است. در مواردی لو سیه خیلی بیش از حد آموزشی و معلم‌گونه نوشته است و در مواردی نیز یک سری توصیه‌های ساده و کاربردی را با نظریه‌های پیچیده درآمیخته است. فهرست‌های زیادی ارائه شده است که برخی از آن‌ها چالش‌برانگیز است (مانند شش نوع آزمون). همانند سایر کتاب‌های این مجموعه شماره‌گذاری‌ها به گونه‌ای است که در مواردی تکرار و همپوشی دیده می‌شود. زیرا هر بخش با شماره‌های "1.2.1"، "1.2"، "1.1.1" و غیره شماره‌گذاری شده است، در حالی که اولین عددی که شمارهٔ خود فصل را نشان دهد از ابتدای آنها حذف شده است. البته در ترجمهٔ کتاب نیز این موضوع به چشم می‌خورد. به این ترتیب که در بخش اول که چهار فصل دارد، در هر فصل از شماره‌بندی‌های ۱-۱، ۲-۱، ۳-۱، ۴-۱ و غیره استفاده شده است. در بخش دوم مجدداً در فصل‌ها از همین شماره‌گذاری‌ها استفاده شده است، بدون اینکه مشخص باشد یکی مربوط به بخش اول است و دیگری دوم.

این کتاب با هدف آموزش به آموزگاران مدارس ابتدایی و دبیرستان در فرانسه نوشته شده است. بسیاری از مشخصه‌های کتاب یادآور یادگیری برنامه‌ریزی شده و منعکس‌کنندهٔ این واقعیت است که این برنامه برای فراگیرندهٔ مستقل طراحی شده است. بخش‌های مختلف کتاب عبارتند از: مقدمه‌ای شامل پرسشنامهٔ خودارزشیابی، ارائهٔ مطالب به صورت بخش‌بندی‌های کلی و زیربخش‌های آن در قالب بخش‌های کوتاه، مرور، خودآزمایی، خلاصه‌های یادیار، تکرارهای دوره‌ای و تقویت و تشدید یادگیری.